

1956 őszének szegedi dokumentumai II.

SZEGEDI NÉPE

A Forradalmi Nemzeti Bizottság a nemzeti és nemzetközi helyzetre való tekintettel valamennyi párt szervezkedésének felfüggesztését kéri. Legfontosabb feladatunk a nemzeti erők összefogásának megteremtése. Mindenekelőtt nagy nemzeti forradalmunk győzelme a cél!

A magyar nemzeti kormány ki nyilvánította a Magyar Népköztársaság semlegességét
A négy nagyhatalom segítségét kérjük
Nagy Imre beszéde a magyar néphez

A magyar nemzeti kormány felmondta a varsói szerződést

Nagy Imre távirata a Szovjetunió Legfőbb Tanácsa Elnökségének

XII. Pápa távirata

SZEGEDI NÉPE

Mindszenty József hercegprímás rádiószózat

Mindszenty József hercegprímás beszéde az országos rádióhálózaton keresztül. A beszédben a püspök felhívja a magyar népet a nemzeti és nemzetközi helyzetre való tekintettel valamennyi párt szervezkedésének felfüggesztésére. Legfontosabb feladatunk a nemzeti erők összefogásának megteremtése. Mindenekelőtt nagy nemzeti forradalmunk győzelme a cél!

Eisenhower elnök hászmillió dollár értékű segélyt ajánlott fel Magyarországnak

Washington (AP) Eisenhower elnök 20 millió dollár értékű segélyt ajánlott fel Magyarországnak. A segélyt az elnök a házmillió dollár értékű segélyt ajánlott fel Magyarországnak.

Dr. Perbíró József professzor, a Forradalmi Nemzeti Bizottság elnökének rádiófelhívása

Aggódva figyeljük az utóbbi napokban egyre fokozódó mértékben feltörő pártvillongásokat. Ezek csak szétszaggathatják sorainkat és történelmünk során még soha nem tapasztalt ilyen egységbeforrottságunkat.

Dr. Perbíró József professzor, a Forradalmi Nemzeti Bizottság elnökének rádiófelhívása

Kedves Bajtársak! Egyetemi hallgatók, munkások, parasztok és polgárok!

Szegeden napok óta bajtársaknak szólítjuk egymást, mert valóban bajtársaknak, katonáknak érezzük magunkat mindannyian, akik a magyar nép szabadságának kivívásáért küzdünk.

Meggyőződésünk, hogy ez a harc, ez az egész nemzetet átfogó forradalom a magyar nép történetében a legdicsebb fejezetet írja. Harcunk kettős: első és döntő feladatunk a magyar szabadságharc végső győzelmének kivívása! Ugyanígy nagyfontosságú – ha sorrendben második is – az ország gazdasági életének, a munka folyamatosságának biztosítása, a lakosság ellátása, s nyugodt életének mielőbbi megteremtése.

Küzdelmünk népünk szabadságáért kérlelhetetlen. Nem vagyunk és nem leszünk hajlandók megalkudni, fél sikerekkel megelégedni! Népünk a hosszú elnyomás és önkény után új életre vágyódik, s végre maga ura, a maga gazdája akar lenni. Az önkény elnyomó gépezetét hihetetlen bátorsággal és lelkesedéssel, szinte szent megszállottsággal zúzza szét, söpörte el útjából az éveken át félelmetesnek bizonyult, de a nép egységes felkelésével szemben agyaglábakon álló, külső támaszokkal biztosított törpe kisebbséget.

Bízunk a kormányban, mert tetteivel, a kompromittált elemek eltávolításával, és szabadságharcunk hőseinek bevonásával, semlegességünk deklarálásával biztosítékot adott arról, hogy valóban a felkelt nép mellé állott.

Szeged város munkásai és polgárai magukévá tették a hős felkelő, Maléter Pál vezérmagy, honvédelmi miniszter felhívását a sztrájk megszüntetésére, ma felvetették a munkát, hogy hozzájáruljanak gazdasági életünk normalizálásához és megerősödésünk megteremtéséhez. Világosan látjuk, hogy sztrájkunk eddig eredményes volt, de a sztrájk további folytatása már nem a magyar nép, hanem az ellenség érdekét szolgálja.

Forradalmunk tisztasága és végső győzelme mindnyájunk egységes célja. Népünk véraldozatának bemooskolása volna, ha megengednők azt, hogy a nép előtt már régen hitelüket vesztett, s bármilyen restaurációra hajlamos elemek, akik eddig óvatosan háttérből figyelték élet-halál harcunkat, most a vámszedő szerepében lépjenek elő. Ezeknek azt üzenhetjük: tévednek, ha nemzeti forradalmunk gyümölcsét a maguk asztalára kívánják harcolni.

Aggódva figyeljük az utóbbi napokban egyre fokozódó mértékben feltörő pártvillongásokat. Ezek csak szétszaggathatják sorainkat és történelmünk során még soha nem tapasztalt ilyen egységbeforrottságunkat. A hazafiúi lelkiismeret szavával szólunk és kérjük az ország valamennyi forradalmi nemzeti bizottságát, hogy a még időszerűtlen pártszervezeteknek és villongásoknak vessenek gátat. Most minden erőnek egy cél elérése érdekében kell összefogni: forradalmunk végső győzelmének kivívására, eddigi eredményeink megőrzésére. Ne ingadozzanak a kishitűek, és keltsenek félelmet bennünk a fenyegetőnek tűnő körülmények, mert szent ügyünk igazáról az egész világ hitet tett. Mégpedig azért, mert velünk együtt tudják, hogy az elvesztett és nagy véraldozattal visszanyert szabadságnál nagyobb kincs nem lehet.

(A fenti beszédet a Szegedi Széchenyi Rádióban mondta el dr. Perbíró József professzor.)

Szóba se állj vele

Visong neki is otthon tán gyereke, s bóbiskol fókabajszt atyja, a gabonaszár is tán megismogtja – itt szóba se állj vele!

Szóba se állj vele, mert árulás itt a szó, otthon lehet a becsület embere, itt: gyilkos, elnyomó!

Parancsra jött? Semmiről se tehet! Lehet. De te Iszonyú bünt veszel magadra, ha csak egy pillanatra szóbaállsz vele.

Ülj le házad elé a padra, sétálj az utcán, húzódj a kapualjba, az emberek felé fordítsd arcod – de gyűlölet kapassa fére fejed, ha őt megpillantod.

Hagyjad, hád lássa, milyen is arcod rándulása: az őszinte undor mocconásai, lezárt szádnak, behunytt szemednek is meg kell tanulni vallani. Másként tán víg cimborák lehetnétek, de most halálos vétek ha ránevetsz –

Szóba se állj vele, mert árulás itt a szó – otthon tán lehet becsülete, itt: gyilkos elnyomó!

1956. november 8-9.

A fenti vers – miként az összeállításban szereplő többi dokumentum többségének eredetije is – a Móra Ferenc Múzeum történeti gyűjteményében található. Még 1956 őszén szerezte be Csongor Győző, a múzeum akkori munkatársa. Szerzőjét nem ismerjük, keletkezési körülményeiről sem rendelkezünk információval. Csak annyit tudunk, hogy ez a vers is egyike volt azoknak a költeményeknek, melyeket a megszállás után kézzel-kézzel vándorolva a forradalom és az ellenállás szellemét kívánták ébren tartani. A sodró lendületű vers jól érzékelteti a forradalom leverését követő napok közhangulatát. (Kérjük a lap olvasóit, amennyiben 56-os emlékeik – fotók, kéziratok, tárgyak, röplapok vannak tulajdonukban, jelezzék ezt a Móra Ferenc Múzeum történeti osztályán – Fekete-ház, Somogyi utca 13.)

Marosvári Attila

